

Datum

11 januari 2024

Geachte woordvoerders [energie](#) van de vaste Kamercommissie EZK,

U heeft op 24 januari het commissiedebat netcongestie. Hierbij geven we vanuit de gemeenten onze punten mee voor het debat.

Mocht u vragen hebben, neemt u dan gerust contact op.

Als gemeenten zien we direct de gevolgen van netcongestie. Geplande wijken kunnen niet doorgaan, bedrijven kunnen niet uitbreiden en de duurzame opwek zoals afgesproken in de RESsen, is in de gevarezone.

In de [Kamerbrief netcongestie](#) staat dat het elektriciteitsnet in alle provincies grotendeels vol, bijna vol of waarschijnlijk vol is. Verzwaring kost tijd aldus [Netbeheer Nederland](#) en zal voor veel gebieden pas op langere termijn verlichting zal geven. Veel gebieden krijgen hierdoor vroeg of laat met netcongestie te maken.

De werkelijkheid is mogelijk nog ernstiger dan de Kamerbrief schetst. De minister stelt dat *"In de meeste provincies is op dit moment nog voldoende ruimte op de landelijke hoogspanningsnetten en op de regionale middenspanningsnetten gereserveerd voor de groei van het elektriciteitsverbruik van kleinverbruikers en dus voor verduurzaming van woningen, auto's en bedrijven."* Netcongestie beperkt nu echter al wel de elektriciteitsvraag op de laagspanningsnetten, voor huishoudens. Dit speelt nu al [in Almere](#) waar de bouw van woningen geblokkeerd dreigt te worden, of in [Apeldoorn](#) waar warmtepompen niet worden aangesloten.

Oplossingen aanvullend op de Kamerbrief

Gemeenten waarderen de Kamerbrief en de geschetste oplossingen voor netcongestie. Als gemeenten werken we waar mogelijk graag mee met de oplossingen, zoals de ruimtelijke reservering. Hierbij benoemen we graag ook de een aantal opties die volgens ons te weinig aandacht krijgt.

Voortvarende ontwikkeling van lokale 'energiehubs'.

In lijn met de onlangs aan de Kamer gezonden notitie, "[Keuzewijzer klimaat en energie](#)", vragen wij om de vormgeving van het beleid rond energiehubs: groepen bedrijven en/of inwoners die samenwerken om met opwek, opslag, conversie van energie het verbruik van energie met elkaar af te stemmen om zo mede netcongestie te beperken.

- We denken hierbij aan groepscontracten/ groeps capaciteitsovereenkomsten waardoor *"...lokaal door partijen aanbod, vraag en flexibiliteit gebundeld worden, waarmee het elektriciteitsnet wordt ontlast. Zo kunnen bedrijven bijvoorbeeld lokaal aanbod en vraag koppelen of een gezamenlijk transportcontract afsluiten."*

Op dit moment wordt er al met succes geëxperimenteerd op Schiphol, in Tholen en Hessepoort met zogenaamde groepscapaciteitsovereenkomsten. Daar kunnen groepen afnemers én invoeders samen afspraken maken om pieken in netbelasting te voorkomen, op elkaar af te stemmen en te matchen met invoeding van bijvoorbeeld zonnepanelen en opslag.

Wij vragen om wet- en regelgeving voor energiehubs. Hoewel er al bijna 100 energie hub-initiatieven zijn, moeten voor realisatie daarvan buiten pilots nog obstakels worden weggenomen.

- We verzoeken u de minister te vragen het afsluiten van 'groepscapaciteitsovereenkomsten' zo snel mogelijk landelijk mogelijk te maken.

Energiedelen

Uw Kamer heeft [een motie aangenomen](#) waarin wordt opgeroepen tot het vergroten van mogelijkheden voor decentraal energie op wekken, delen en opslaan. Op 5 december 2023 heeft ook [Netbeheer Nederland een pleidooi](#) uitgebracht met oproep om energie delen op te nemen in de Energiewet. Het gaat om het opnemen van een haakje/grondslag voor energiedelen welke wordt uitgewerkt in regelgeving.

- Onze vraag is via u aan de minister minister wanneer het wetsvoorstel Energiewet, de nota van wijziging over energiedelen naar de Kamer komen?

Data delen

Om als gemeenten de juiste keuzes te kunnen maken, is informatie nodig over de capaciteit, over energiestromen en over fysieke grenzen aan het net. Dit is informatie die netbeheerders bezitten, doch niet delen. Momenteel wordt zelfs basale beschikbare informatie niet met gemeenten gedeeld, zoals energiegebruik van bedrijventerreinen en technische capaciteit van stations.

- We pleiten ervoor dat netbeheerders data over energieverbruik en dreigende netcongestie delen met gemeenten.

Afstandsnormen windmolens in relatie tot netcongestie

De afstandsnormen voor wind werken de lokale koppeling van aanbod aan vraag tegen. Het plaatsen van windturbines ver van bebouwing – zoals bepleit rond de afstandsnormen - leidt tot extra netcongestie.

- We pleiten voor lokaal maatwerk, met de mogelijkheid voor bijvoorbeeld ondernemers om samen op bedrijventerreinen een windmolen te kunnen plaatsen.
- Is de minister bereid soepel om te gaan met de afstandsnormen voor windmolens, in het licht van netcongestie?

Alternatieven voor elektrificatie - warmtenetten

De snelle uitrol van warmtepomp zorgt voor een forse belasting van het net. Om netcongestie te voorkomen zijn er voor de gebouwde omgeving ook alternatieven zoals collectieve warmtenetten met de inzet van niet-elektrische warmtebronnen zoals geothermie, zonthermie en restwarmte.

Om dit echt snel en grootschalig uit te kunnen voeren hebben we als gemeenten de nieuwe wetgeving nodig rond publieke marktordering (WCW) en om wijken van gas af te kunnen halen indien er een betaalbaar alternatief is (WGIW). Tevens zullen warmtenetten de juiste financiering moeten krijgen (WIS-regeling, waarborgfonds).

- We vragen Kamer en Minister voortvarend met het stimulerend beleid rond warmtenetten aan de slag te gaan.

Capaciteit bij lokale overheden helpen uitbreiden

Het recent ook aan de Kamer gezonden document ter ondersteuning van de formatie - de "[Keuzewijzer klimaat en energie](#)" - stelt terecht: "*Vergunningverlening voor uitbreiding van het net zorgt vaak voor vertraging bij de realisatie. Daarbij wordt door de sterke toename in het aantal uitbreidingen van de netbeheerders steeds gevraagd van lokale overheden om vergunningen te*

verlenen. Zeker voor kleine gemeenten kan het moeilijk zijn om voldoende personeel aan te stellen om deze processen te doorlopen.

Beschikbaar stellen van middelen en inzet van gespecialiseerd personeel van het Rijk (mogelijk vanuit een speciale expertpool) kan eraan bijdragen dat vertraging in het vergunningsproces zoveel mogelijk wordt voorkomen.”

- We erkennen dit capaciteitsknelpunt bij gemeenten en juichen deze aanbeveling toe. We verzoeken de minister deze keuze niet pas over te laten aan een volgend kabinet. Er is immers haast geboden en het thema is politiek neutraal en niet controversieel verklaard.

Met vriendelijke groet,

Richard van Vliet
Senior adviseur public affairs
VNG Concernstaf
06 575 93 158

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag